

KRITERIJI VRJEDNOVANJA I PRAĆENJA U NASTAVI HRVATSKOGA JEZIKA

Praćenje je pisano sustavno uočavanje, bilježenje i poticanje redovitosti rada, razine usvojenosti učenikovih znanja i vještina.

Vrjednovanje je povremeno provjeravanje usvojenosti znanja i vještina određena područja i sadržaja.

Vrjednovanje se temelji na početnom stanju i praćenju.

Ocnjenjivanje je numeričko označavanje razine usvojenih znanja i vještina.

U nastavi Hrvatskoga jezika pratimo:

1. **književnost i stvaralaštvo**
2. **hrvatski jezik i komunikacija**
3. **kultura i mediji**

<p>KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO</p> <p>razumijevanje i uočavanje elemenata zadanih nastavnim programom, književnoteorijska i književnopovijesna znanja, interpretacija i aktualizacija književnoga djela; razvijanje kulture čitanja, gledanja i slušanja umjetničkoga djela, razvijanje raspravljanja, kritičkoga mišljenja i uvažavanja različitih stavova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vrjednuje se usvojenost književnoteorijskih i književnopovijesnih sadržaja propisanih programom (vidjeti obrazovne ishode za sva četiri razreda gimnazije) - primjena stečenih znanja u nastavi - poznavanje gradiva književnosti prethodnih razreda čime se ostvaruje kontinuitet i aktualizacija gradiva - redovito praćenje nastavnih sadržaja i izvršavanje zadataka (domaćih i školskih) - povezivanje i primjena srodnih sadržaja (psihologija, sociologija, etika, filozofija, povijest, likovna, glazbena i filmska umjetnost, opća znanja iz prirodoslovlja...) - aktualizacija nastavnih sadržaja - samoinicijativnost - istraživački duh - argumentiran kritički stav - usvojenost, povezivanje i primjena znanja provjeavaju se usmeno i pisano nakon obrade stilskoga razdoblja - popis lektirnih djela učenici dobivaju na posljednjem nastavnom satu za iduću školsku godinu - na satovima lektire vrjednuje se pročitano, razumijevanje, sposobnost raščlambe i interpretacije lektirnoga djela - povezivanje stečenih književnopovijesnih i književnoteorijskih znanja s lektirnim djelom - pravovremenost i redovitost u čitanju lektire - aktivno sudjelovanje u interpretaciji djela na satu - rješavanje zadanih zadataka s razumijevanjem - uočavanje problemskih zadataka i razvijanje kritičkoga mišljenja - argumentiranje stavova (korištenje citata i parafraza) - otkrivanje prenesena značenja pročitanih djela - razvijanje vlastita mišljenja - jasnoća i kreativnost u raspravama o bitnim problemima u djelu i korelaciji sa stvarnim životom - samostalnost, inicijativa i istraživanje - rad u skupini, razvijanje uspješne suradnje s drugima - poštovanje mišljenja drugih učenika - redovito vođenje bilježaka o lektiri (pomoćni zadaci u radnoj bilježnici) - samostalno proširivanje lektirnih sadržaja, čitanje djela i izvan okvira lektirnoga programa
<p>HRVATSKI JEZIK I KOMUNIKACIJA</p> <p>- vrjednuje se usvojenost jezičnih sadržaja propisanih programom i njihova primjena - način učenikova izražavanja, iznošenja činjenica, misli i stavova;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznavanje i primjena pravopisnih i pravogovornih norma - motiviranost, kontinuirani rad - uočavanje jezičnih zakonitosti - obogaćivanje rječnika - razumijevanje jezičnih pojava i njihova primjena u svakodnevnome životu - povezivanje jezičnih pojmova i pojava - samostalno zaključivanje i suodnosne veze s drugim nastavnim područjima i predmetima - sadržaji se ocjenjuju usmenim odgovorom ili pisanom provjerom znanja - sposobnost analize i sinteze - gramatička, pravopisna i sintaktička točnost u pisanom i usmenom izražavanju - čitanje s razumijevanjem - raščlanjivanje književnih i neknjiževnih tekstova - sposobnost osmisliti dobro strukturiran tekst ili govor (opis, dijalog, monolog, pripovjedački tekstovi, pismo, biografija, recenzija, dokazivanje, rasprava, esej i komunikacijski tekstovi)

poštivanje pravogovorne, pravopisne, leksičke, stilističke i gramatičke norme; motiviranost i sudjelovanje u radu	<ul style="list-style-type: none"> - sposobnost strukturirano izlagati u zadanim veličinama (vrijeme, broj riječi itd.) - znati potkrijepiti vlastite misli valjanim argumentima - vladati jezičnom, pravopisnom i logičkom raščlambom - gramatička, pravopisna i pravogovorna točnost - bogat rječnik - samostalnost u govoru, pričanju, prepričavanju, opisivanju i raspravljanju - kreativnost - logička i emocionalna izražajnost u govoru i pisanom izražavanju - pravilne i cjelovite rečenice, logičnost i smislenost - aktivnost, samoinicijativnost i suradnja s ostalim učenicima i predmetnim nastavnikom
KULTURA I MEDIJI - kritička procjena djelovanja tekstva u medijima i njihova usporedba - analiza sadržaja medija - utjecaj medija na oblikovanje identiteta primatelja - usporedba visoke i popularne kulture	<ul style="list-style-type: none"> - kritička procjena različitih djelovanja tekstva u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na oblikovanje vlastitog doživljaja stvarnosti i identiteta - uočavanje cenzure i autocenzure u medijskim tekstovima - analiza sadržaja komercijalnih medijskih poruka i ekonomska načela funkcioniranja medija - preuzimanje uloge u građanskom novinarstvu (objavljuje i komentira poštujući zakonske propise i vodi računa o oblikovanju svoga identiteta u medijima) - opisivanje društvene i estetske vrijednosti medijskog teksta - usporedba različitih medijskih tekstva i kritička procjena informacija, ideja, stavova i mišljenja te njihov utjecaj na identitet primatelja - usporedba odnosa visoke, pučke i popularne kulture i umjetnosti u prošlosti i sadašnjosti (npr. renesansna kultura trga, srednjoeuropska kultura kavane, salonska kultura, kultura ceste...) i njihov odraz u tekstovima - tumačenje kulturnog posredovanja i povezanosti u različitim tekstovima - usporedba pojava iz različitih kulturnih krugova i opis njihova utjecaja na oblikovanje kulturnog identiteta - posjećivanje kulturno-umjetničkih događaja i manifestacija u stvarnom i digitalnom okruženju i njihova procjena

OBLICI ISPITIVANJA

usmeno ispitivanje

pisani oblici ispitivanja

O CJENJIVANJE USMENOGA ODGOVORA

Usmeni su odgovori najavljene ili nenajavljene provjere znanja i vještina iz određenog nastavnog sadržaja (u skladu s nastavnim planom), a traju do 10 minuta. U izražavanju treba težiti uporabi standardnoga hrvatskoga jezika.

OSNOVNI KRITERIJI ocjenjivanja - KNJIŽEVNOST:

ODLIČAN (5) – operativno i kreativno, stvaralačko znanje

- učenik obrazlaže, primjenjuje, dokazuje
- u potpunosti usvaja književnoteorijske pojmove i književnopovijesna znanja
- s lakoćom usvaja i povezuje nove sadržaje
- točno i precizno primjenjuje stečeno znanje na nove tekstove
- samostalno interpretira pročitano lektiru, primjenjuje stečena književnoteorijska i književnopovijesna znanja i uočava uzročno-posljedične veze
- iznimno je aktivan i kreativan u nastavnom procesu
- ima razvijen kritički stav i argumentirano ga iznosi
- razvija samoinicijativnost, kreativnost i istraživački duh
- aktualizira sadržaje i povezuje sa stvarnim životom
- u potpunosti poštuje dogovore, traži više i proširuje svoje znanje
- učenik svako zadano lektirno djelo pročita na vrijeme i izrazito aktivno sudjeluje u interpretaciji djela na satu
- u potpunosti i uspješno rješava zadane zadaće

- uočava problemske zadatke i ima kritičko mišljenje
- argumentirano iznosi stavove
- uspješno koristi citate i parafraze, otkriva prenesena značenja i stilske karakteristike djela
- pokazuje jasnoću i kreativnost u raspravama o bitnim problemima u djelu i korelaciji sa stvarnim životom
- razvija samostalnost, inicijativu i istraživački duh
- uspješno surađuje s drugima: rad u skupini, poštovanje mišljenja drugih učenika
- poštuje zadane vremenske okvire (čitanje, zadaće)
- aktivno sudjeluje u kreiranju i ostvarivanju nastavnoga procesa (tumačenja, rasprave, referati, prezentacije i sl.)
- samostalno proširuje lektirne sadržaje, čita djela i izvan okvira lektirnoga programa

VRLO DOBAR (4) – operativno znanje

- učenik je usvojio sadržaje i izlaže ih samostalno
- uči s razumijevanjem i svjesno usvaja zadano
- aktivno sudjeluje
- skoro u potpunosti interpretira pročitane tekstove
- uspješno primjenjuje stečeno znanje na nove tekstove
- ima razvijen kritički stav
- vrlo je aktivan u nastavnom procesu
- aktualizira sadržaje
- poštuje dogovore
- zadana lektirna djela čita na vrijeme
- aktivno sudjeluje u interpretaciji na satu
- sadržaj u potpunosti razumije
- uočava problemske situacije, ali nema uvijek razvijen kritički stav
- često iznosi svoje mišljenje
- surađuje s drugima: rad u skupini, poštovanje mišljenja drugih učenika
- uspješan je u aktualizaciji sadržaja i korelaciji sa stvarnim životom

DOBAR (3) – znanje reprodukcije

- učenik je usvojio sadržaje, ali slabije ih ili djelomično primjenjuje
- odgovara uz manju učiteljevu/nastavnikovu pomoć i poticaj, nije samostalan u radu
- učenik slabije razumije neke sadržaje (uzročno-posljedične veze)
- povremeno se uključuje u interpretaciju i nastavni proces
- djelomično usvaja književnoteorijske i književnopovijesne sadržaje
- nije uvijek u okvirima vremenski zadanih rokova u rješavanju zadataka i svladavanju nastavnih sadržaja
- redovito čita lektirna djela, ali ne razumije pročitano u potpunosti
- djelomično ovladava sadržajima
- ponekad je aktivan, sudjeluje u interpretaciji
- ponekad iznosi vlastito mišljenje, ali nema razvijeno kritičko mišljenje
- aktualizira sadržaje uz pomoć nastavnika
- višeslojnost djela otkriva uz manju pomoć nastavnika

DOVOLJAN (2) – znanje prepoznavanja

- učenik poznaje samo neke sadržaje na razini prepoznavanja
- u gradivu se snalazi uz učiteljevu/nastavnikovu pomoć
- otežano prepoznaje naučene činjenice u književnim tekstovima
- rijetko iznosi svoje zaključke
- ne poštuje dogovorene vremenske rokove i vrlo često zanemaruje svoje obveze i zadaće
- ne čita lektirna djela redovito ili čita djelomično (npr. preskače opise)
- pročitano reproducira, nema kritičko mišljenje
- služi se kratkim sadržajima iz raznih priručnika i interneta

- zna navesti osnovne sadržaje (likovi, fabula), ne prepoznaje stilske osobine
- sudjeluje u skupnom radu, ali nema inicijative, ne zaključuje samostalno

NEDOVOLJAN (1) – znanje prisjećanja

- učenik nije savladao gradivo
- slabog je predznanja
- ne razumije gradivo
- ne sudjeluje u interpretaciji
- ne usvaja ni osnovne književnoteorijska ni književnopedagoška znanja
- ne pridržava se dogovora i ne poštuje vremenske rokove, zanemaruje obveze i zadaće
- ne čita lektirna djela
 - ne reagira na motivaciju i poticaj
 - slabog je predznanja, ne razumije gradivo
 - ne sudjeluje u interpretaciji

OSNOVNI KRITERIJI ocjenjivanja - JEZIK:
--

ODLIČAN (5) – operativno i kreativno, stvaralačko znanje

- bez pogrešaka i poteškoća poznaje i primjenjuje pravopisnu, pravogovornu, gramatičku, leksičku i stilističku normu u usmenom i pisanom izražavanju; uočava jezične zakonitosti
- samostalno zaključuje i uočava suodnosne veze s drugim nastavnim područjima i predmetima,
- motiviranost, redovitost i rad; točan, pedantan i precizan, izrazito zainteresiran i kreativan
- jezične sadržaje usvaja u potpunosti i s lakoćom rječnika,
- razumije jezične pojave i njihovu primjenu u svakodnevnom životu;
- povezuje jezične pojmove i pojave
- sposoban je prenositi znanja na druge i samostalno se služi dodatnim izvorima znanja

VRLO DOBAR (4) – operativno znanje

- sustavno uči i izvršava svoje zadaće
- ne proširuje znanje dodatnim izvorima, ali je vrlo točan i precizan u svladavanju nastavnih sadržaja
- razumije jezične pojave, ali povremeno griješi u njihovoj primjeni
- razumije gradivo i povezuje ga s drugim srodnim sadržajima
- uključuje se u stvaralački rad
- samostalno uočava ključne pojmove

DOBAR (3) – znanje reprodukcije

- većim dijelom usvaja programske sadržaje, nedostaje više interesa za nastavnim sadržajima
- ne otkriva uzročno-posljedične veze
- naučeno gradivo reproducira i pamti, ali ga ne primjenjuje samostalno
- češće griješi u primjeni jezičnih spoznaja
- češće potrebna pomoć nastavnika u radu

DOVOLJAN (2) – znanje prepoznavanja

- djelomično usvaja nastavne sadržaje i reproducira ih, usvaja minimum znanja
- nezainteresiran za rad
- često griješi u primjeni jezičnih znanja, ne razumije u potpunosti gradivo, prepoznaje samo temeljne pojmove, i to uz pomoć nastavnika
- ne uspijeva samostalno uraditi radne zadatke, ne piše redovito domaće zadaće

NEDOVOLJAN (1) – znanje prisjećanja

- učenik ne usvaja ni temeljne pojmove

- nezainteresiran za rad, ne pokazuje nikakvu želju za suradnjom
- učestalo griješi u primjeni osnovnih jezičnih znanja, ne razumije gradivo
- ne piše domaće zadaće, ne poštuje dogovore

OSNOVNI KRITERIJI ocjenjivanja - IZRAŽAVANJE:
--

ODLIČAN (5) – operativno i kreativno, stvaralačko znanje

- sustavan i jezično korektan način učenikova izražavanja, iznošenja činjenica, misli i stavova; poštivanje pravogovorne, pravopisne i gramatičke norme, bogatstvo rječnika, logičnost i smislenost
- iznimna motiviranost i sudjelovanje u radu, samostalnost
- sposobnost analize i sinteze, s lakoćom i vrlo uspješno priča, prepričava, opisuje i raspravlja
- gramatička, pravopisna i sintaktička točnost u pisanom i usmenom izražavanju
- čitanje s razumijevanjem i raščlanjivanje književnih i neknjiževnih tekstova,
- ima sposobnost osmisliti dobro strukturiran tekst ili govor (opis, dijalog, monolog, pripovjedački tekstovi, pismo, biografija, recenzija, dokazivanje, rasprava, esej i komunikacijski tekstovi)
- ima sposobnost strukturirano izlagati u zadanim veličinama (vrijeme, broj riječi itd.)
- zna potkrijepiti vlastite misli valjanim argumentima
- vlada jezičnom, pravopisnom i logičkom raščlambom
- kreativnost, samostalnost
- logička i emocionalna izražajnost u govoru i pisanom izražavanju
- aktivnost, samoinicijativnost i suradnja

VRLO DOBAR (4) – operativno znanje

- učenik ima bogat rječnik,
- logički i semantički povezuje misli u dobro strukturirane rečenice
- poštuje i primjenjuje govorne vrednote u svom izražavanju
- samostalnost, kreativnost
- dobra uporaba standardnoga jezika
- aktivan u nastavnome radu

DOBAR (3) – znanje reprodukcije

- učenik bi trebao obogatiti svoj rječnik
- ponekad griješi u primjeni govornih vrednota u pisanom i usmenom izražavanju
- u pričanju, raspravi, opisivanju potrebna pomoć nastavnika
- koristi riječi koje ne pripadaju standardnome jeziku
- nije uvijek aktivan na satovima

DOVOLJAN (2) – znanje prepoznavanja

- vrlo skroman rječnik
- nesamostalnost u radu
- učestale greške u usmenom i pisanom izražavanju
- ne služi se standardnim jezikom
- na satovima je izrazito pasivan, rijetko pokazuje interes i rijetko sudjeluje u raspravama

NEDOVOLJAN (1) – znanje prisjećanja

- nerazvijen rječnik rječnik
- nesamostalnost i potpuna nezainteresiranost u radu
- velike i učestale greške u usmenom i pisanom izražavanju; učenik teško sklapa smislene rečenice i teško ih povezuje u cjelinu
- učenik ne poznaje i ne primjenjuje zakonitosti pisanoga i usmenoga izražavanja
- ne služi se standardnim jezikom, česta uporaba neknjiževnih riječi, katkada i vulgarizama

- na satovima je potpuno pasivan, ne sudjeluje u raspravama

PISANI OBLICI ISPITIVANJA

KONTROLNI RADOVI

Kontrolni radovi su prethodno najavljene i planirane pisane provjere znanja i vještina. Kontrolni rad je pouzdan, jasan i mjerljiv. Kontrolni radovi mogu biti zadatci objektivnog tipa (iz područja hrvatskoga jezika) i pisane provjere interpretacije umjetničkoga djela ili književnopovijesnih i književnoteorijskih znanja.

OSTALI PISANI RADOVI

Školske i domaće zadaće različitih žanrova zadanih nastavnim planom i programom (sastavci, zadaće vezane za lektire, plakati, prezentacije, rasprave, problemski članci, sažetci, dramatizacije itd.).

Vrjednuju se: ostvarenost teme, kompozicija sastavka, ostvarenost žanra, originalnost, povezanost rečenica, bogatstvo rječnika i stila, gramatička i pravopisna točnost, čitljivost i urednost, struktura teksta.

KRITERIJI OCJENJIVANJA PISANIH RADOVA

Nedovoljan	<ul style="list-style-type: none"> – učenik ne poznaje i ne primjenjuje jezična pravila - ima siromašan rječnik - često rabi elemente zavičajnoga govora/mjesnoga ili nekoga drugog idioma - tekst ima nerazumljivu i nesređenu sintaksu, a tema je promašena
Dovoljan	<ul style="list-style-type: none"> - učenik slabo poznaje i primjenjuje jezična pravila - ima siromašan rječnik - ponekad rabi elemente zavičajnoga govora/mjesnoga ili nekoga drugog idioma - tekst ima nerazumljivu i nesređenu sintaksu, a tema je ostvarena djelomično
Dobar	<ul style="list-style-type: none"> – učenik osrednje poznaje i primjenjuje gramatičko-pravopisnu normu, izražava misli u smislene i razumljive rečenice, ima prosječan rječnik i teži jednostavnom izrazu. - skromno rabi izražajna sredstva. - sastavci su razrađeni sadržajno i kompozicijski, ali nema maštovitosti i kreativnosti te nedostaje točnosti i preciznosti pri uporabi pravopisnih normi - slabija argumentacija mišljenja - nema samostalnosti ni kritičkoga stava. - stilska neujednačenost.
Vrlo dobar	<ul style="list-style-type: none"> – učenik uglavnom uspješno provodi pravopisna i gramatička znanja u pisanju - rječnik je slikovit i bogat. - sastavci sadržajno razrađeni, kompozicijski utemeljeni, maštoviti, pravopisno točno napisani, uz mali broj pogrešaka - nedostaje originalnosti.
Odličan	<ul style="list-style-type: none"> – učenik je kreativan, maštovit i ima bogat rječnik; izražava se originalno u vlastitomu izrazu uz dopuštenu pokoju jezičnu pogrešku - vrlo visok stupanj usvojenosti pravopisnoga i gramatičkoga gradiva koji je vidljiv u pisanom izričaju učenika - sastavci sadržajno razrađeni, kompozicijski utemeljeni, kreativni, maštoviti, točno i precizno napisani - učenik je vrlo originalan u pisanom izražavanju i pokazuje emotivnu i logičku zrelost - teži stalnom usavršavanju svoga izričaja